

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: U74/2025 vp

19.2.2026

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ (U74/2025 VP) EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN KILPAILUKYKYRAHASTON PERUSTAMISESTA, MUKAAN LUKIEN PUOLUSTUSALAN TUTKIMUKSEN JA INNOVOINNIN ERITYISOHJELMA

Keskuskauppakamari kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Keskuskauppakamari suhtautuu ehdotettuun kilpailukykyrahastoon myönteisesti. Euroopan on vahvistetta kilpailukykyään, strategista autonomiaansa sekä puolustuskykyään. Saman aikaisesti EU:n on pidettävä kiinni ilmastotavoitteista isossa kuvassa ja edistettävä puhdasta siirtymää. Näiden tavoitteiden edistämisessä on unionin tasoisella toiminnalla saavutettavissa hyötyjä verrattuna jäsenmaiden yksittäisiin toimiin.

Keskuskauppakamari korostaa, että kilpailukykyrahaston hankkeiden ja rahoituksen kohteiden valinnan tulee ensisijaisesti perustua avoimeen kilpailuun ja laatuun sekä vaikuttavuuteen globaalin kilpailukyvyn ja teollisuuden uudistamisen näkökulmasta, kuten valtioneuvosto myös U-kirjelmässä katsoo. Suomen on pidettävä kiinni näistä periaatteista, kun neuvottelut kilpailukykyrahaston yksityiskohdista etenevät.

Sinänsä erilaisten rahoitusinstrumenttien kokoaminen yhteisen rahaston sateenvarjon alle ja yksittäisten rahoitusinstrumenttien yhdistäminen laajemmaksi ohjelmaksi on kannatettavaa ja rahoituksen monimuotoisuutta lisäävää. Esityksessä kuvattu rakenne ei anna kuitenkaan riittävällä tarkkuustasolla kuvaa yhtenäisestä erilaisiin rahoitustarpeisiin soveltuvasta ohjelmasta ja komission esitystä tulisi vielä monelta osin tarkistaa. Muun muassa Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ECA) on varoittanut, että komission esitys kilpailukykyrahastosta on rakenteeltaan monilta osin tulkinnanvarainen. Riskinä on, että kilpailukykyrahaston rahoituksen läpinäkyvyys ja jäljitettävyyks kärsisivät.

Komission esitys toisi rahaston budjettiin joustavuutta, joka voi vaikuttaa valtiontukiin. Kilpailukykyrahaston yhteydet valtiontukisääntelyyn tulisi vielä selvittää tarkemmin. Keskuskauppakamari on huolissaan EU:n teollisuuspolitiikan suunnasta, joka ruokkii jäsenmaiden välistä valtiontukikilpailua ja rapauttaa sisämarkkinoiden toimintaa. Kilpailukykyrahaston tulee toimia tavalla, joka liennyttää valtiontukikilpailua ja parantaa sisämarkkinoiden toimintaa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että Suomi nostaa esiin reilun kilpailuympäristön merkitystä myös kilpailukykyrahastoa valmisteltaessa.

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00101 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Keskuskauppakamari haluaa kiinnittää huomiota siihen, että edellä kuvatut vielä avoinna olevat yksityiskohdat, varsinkin avoimen kilpailun periaatteen toteutuminen, ratkaisevat sen, kuinka hyvin Suomi ja suomalaiset yritykset voivat hyötyä uudesta kilpailukykyrahastosta.

Aivan kuten U-kirjelmässä todetaan suomalaisilla yrityksillä ja teollisuudella on teknologista ja innovatiivista kyvykkyyttä kilpailukykyrahaston monilla osa-alueilla (vähähiilisyys, digitalisaatio, terveysteknologia, biotalous, puolustus- ja avaruusteknologia). Ehdotus voi näin ollen tukea suomalaisten eri kokoisten yritysten ja teollisuuden rahoitusmahdollisuuksia ja investointeja.

Esimerkiksi nykyisessä tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa (2021-2027) Suomi on ollut nettosaaja. Parhaiten suomalaiset toimijat menestyvät hankkeissa, joissa on yrityksiä tai vahva yritysten intressi edustettuna. Jos kilpailukykyrahasto perustuu avoimeen kilpailuun ja laatuun kuten Horisointti-ohjelma, on Suomella mahdollisuus saavuttaa nettosaajan asema myös kilpailukykyrahaston osalta. On erittäin tärkeää, että kilpailukykyrahasto toimii saumattomasti tulevan Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa kuten suunniteltua.

Kilpailukykyrahaston neljä politiikkaikkunaa painottuvat (1) puhtaaseen energiasiiirtymään, (2) terveyden, bioteknologian, maatalouden ja biotalouden tukemiseen, (3) digitalisaation tukemiseen sekä (4) resilienssin, turvallisuuden, puolustusteollisuuden ja avaruusteknologian tukemiseen. Yhteistyö ja linkitys kilpailukykyrahastoon on esillä myös innovointia koskevassa pilarissa III, jolla on yhteyksiä kilpailukykyrahaston InvestEU-ohjelmaan. Keskuskauppakamari kannattaa esitettyjä painotuksia, jotka ovat Euroopan tulevaisuuden kilpailukyvyn kannalta olennaisen tärkeitä. Suomella on monilla esitetyistä painopistealueista merkittävää osaamista, ja painotukset tukevat myös suomalaisten yritysten kasvua ja vientimahdollisuuksia.

Valtioneuvoston kannat politiikkaikkunoihin liittyen ovat kannatettavia.

On tärkeää, että puhtaaseen siirtymään liittyen Suomi painottaa kilpailukykyrahastossa markkinaehtoista ja teknologianeutraalia lähestymistapaa, jossa markkinalle annetaan mahdollisuus hakea ilmasto- ja luontohaittojen vähentämiseen tehokkaita ratkaisuja. On hyvä, että valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission esittämään lähestymistapaan, jolla määriteltäisiin soveltamisalaksi tietyt teknologiat ja strategiset hankkeet, sillä valittu tapa ei huomioisi teknologista kehitystä. Myös Keskuskauppakamari korostaa, että kaikkia puhtaan energiatuotannon mahdollistavia teknologioita tarvitaan siirtymässä kohti ilmastoneutraaliutta.

On erinomaista, että Suomi pitää muun muassa tekoälyratkaisuja, suurteho- ja kvanttilaskentaa, siruteknologiaa sekä 6G-teknologiaa keskeisinä murrosteknologioina, joita tulisi tukea tulevassa rahoituksessa.

Suomen kannalta on tärkeää, että kilpailukykyrahastosta voitaisiin jatkossa rahoittaa myös sotilaallisen liikkuvuuden kannalta tärkeitä liikenne- ja energiainfrastruktuurin kehittämishankkeita. On todennäköistä, että pääasiallisena rahoitusinstrumenttina Suomen kannalta tärkeissä infrahankkeissa on Verkkujen Eurooppa -ohjelma, sillä kilpailukykyrahastossa samasta rahoituksesta kilpailevat hyvin monet erilaiset hankekokonaisuudet. Kilpailukykyrahaston merkitys voi kuitenkin olla Suomen

kannalta tärkeää erityisesti vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfran, latausinfran ja liikenteen digitalisaation hankkeissa.

Painotuksen lisääminen puolustus-, turvallisuus- ja avaruusinvestointeihin on nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan välttämätöntä. Satelliittipaikannukseen perustuvissa järjestelmissä Euroopan tulisi olla itsenäinen, ja riippuvuutta kolmansien maiden järjestelmistä tulisi geo- ja kauppapoliittisten jännitteiden takia vähentää.

Keskuskauppakamari kannattaa lämpimästi kilpailukykyrahastoon liittyvää tavoitetta byrokratian yksinkertaistamisesta. Yhteisellä sääntökirjalla on tarkoitus yksinkertaistaa rahoitusprosessia ja luoda tehokkaampi ja yritystävällisempi ”yhden luukun” toimintaympäristö kasvualoille, pk-yrityksille, innovatiivisille startup- ja scaleup -yrityksille ja hankkeille, jotka edellyttävät pitkäaikaista investointitukea. On myös hyvä, että kilpailukykyrahastoon on suunnitteilla yrityksille kohdennettuja neuvontapalveluita.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Johanna Sipola
Varatoimitusjohtaja

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00101 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

